

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyně JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Dipl. Ing. et Dipl. Ing. O. B.**, zastoupené JUDr. Zdeňkem Čechurou, advokátem, se sídlem Vinohradská 343/6, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 3. 2005, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2008, č. j. 4 Cad 49/2008 - 65,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 9. 3. 2005, č. X, byl žalobkyni přiznán od 14. 8. 1993 starobní důchod podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb. a § 68 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“). V rozhodnutí je uvedeno, že od ledna 2005 náleží žalobkyni starobní důchod ve výši 7179 Kč měsíčně s tím, že nárok na doplatek důchodu za dobu před 1. 11. 2001 podle § 55 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. zanikl.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze, v níž vyslovila nesouhlas s výpočtem výše starobního důchodu. Namítla, že v přehledu zaměstnání není zahrnuto období od 1. 4. 1991 do 13. 8. 1993 podle novely zákona o mimosoudních rehabilitacích v trvání 866 dní, tedy 2 roky a 135 dní. Dále v přehledu chybí započtení doby do 19 let což představuje 1078 dní, tedy 2 roky a 347 dní. Podle

názoru žalobkyně se do doby zaměstnání musí počítat 15 273 dní, což se rovná 41 rokům a 306 dní, tedy 41 roků a pět šestin roku. Roční výdělek byl pak nesprávně stanoven jako roční výdělek středoškolačka, nikoliv z průměrného výdělku vysokoškolského pedagoga, což by považovala za správné. Důchody bývalých kolegyně žalobkyně dosahují výše okolo 9000 Kč. Roční výdělek by se měl podle zjištění žalobkyně pohybovat v rozmezí 105 000 Kč - 108 000 Kč. Rozhodnutí žalované vychází z období 1984 - 1992 a jako nejvýhodnější jsou označeny roky 1985 - 1989, přičemž podle propočtu žalobkyně jsou nejvýhodnějšími roky pro stanovení průměrného měsíčního výdělku roky 1989 - 1993 a průměrný měsíční výdělek činí okolo 9000 Kč a redukovaný výdělek činí 6300 Kč.

O žalobě rozhodl městský soud rozsudkem ze dne 11. 11. 2008, č. j. 4 Cad 49/2008 - 65, tak, že ji zamítl. V odůvodnění svého rozsudku městský soud konstatoval, že námitka žalobkyně o nezapočtení doby pojištění od skončení doby základní školní docházky do 18. roku věku není důvodná. Při stanovení výše starobního důchodu žalobkyně bylo postupováno podle § 22 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění platném v době vzniku nároku na starobní důchod. Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že vznik nároku na starobní důchod se váže na získání 25 let zaměstnání a dosažení stanoveného věku. Pro zvýšení základní výměry se hodnotí doba zaměstnání získaná po dosažení 18 let věku. Doba zaměstnání získaná do 18 let věku se hodnotí jen pro nárok na starobní důchod v případě, kdy občan nesplnil podmínky potřebné doby zaměstnání pro vznik nároku na starobní důchod, tj. 25 let doby zaměstnání v době od 18 let věku do dne vzniku nároku na tento důchod. Žalobkyně získala od dovršení 18. roku věku do vzniku nároku na starobní důchod 13 329 dnů, tj. 36 roků a 189 dnů zaměstnání ve III. pracovní kategorii, a proto nebylo nutné pro nárok na její starobní důchod přihlížet i k době zaměstnání získané v době před 18. rokem věku. Městský soud se dále zabýval námitkou žalobkyně týkající se započtení doby zaměstnání podle zákona o mimosoudních rehabilitacích do dne účinnosti tohoto zákona. Vyšel z toho, že zákon č. 87/1991 Sb. nabyl účinnosti dnem 1. 4. 1991. Žalobkyni byla započtena doba zaměstnání do 31. 3. 1991, takže žalovaná postupovala v souladu s tímto zákonem. Žalobkyni byla započtena doba zaměstnání od 1. 5. 1970 do 31. 3. 1991. Výpočet starobního důchodu byl proveden podle § 24 odst. 6 zákona č. 87/1991 Sb. Pro výpočet důchodu byl vzat průměrný měsíční výdělek žalobkyně skutečně dosažený v posledním kalendářním roce před skončením zaměstnání. Tento výdělek byl zvýšen o mzdový nárůst v národním hospodářství za dobu před vznikem nároku na důchod. Námitka žalobkyně, že žalovaná měla vycházet z průměrného výdělku dosahovaného vysokoškolským pedagogem, není důvodná. Žalovaná postupovala v souladu s § 24 odst. 6 zákona č. 87/1991 Sb., měla k dispozici skutečně dosažený výdělek žalobkyně v posledním kalendářním roce před skončením zaměstnání a mohla proto vyjít z tohoto výdělku. Tento postup odpovídal zákonnému ustanovení shora citovanému. Pokud jde o námitku, v níž žalobkyně nesouhlasila se započtením nejvýhodnějších roků pro stanovení průměrného měsíčního výdělku neshledal ji městský soud důvodnou. Průměrný měsíční výdělek je podle § 12 zákona o sociálním zabezpečení průměr hrubých výdělků dosažených v pěti výdělkově nejlepších kalendářních letech v rozhodném období. Připadá-li v úvahu více rozhodných období, je průměrný měsíční výdělek průměr hrubých výdělků z tohoto rozhodného období, v němž je tento průměr nejvyšší. Rozhodným obdobím je období deseti po sobě následujících kalendářních roků před rokem, ve kterém vznikl nárok na důchod. Pět výdělkově nejlepších kalendářních let se zjišťuje porovnáním hrubých výdělků za jednotlivé kalendářní roky. Není-li v rozhodném období pět kalendářních roků

s výdělků, prodlužuje se rozhodné období postupně tak, aby zahrnovalo pět kalendářních roků s výdělků a průměrný měsíční výdělek se zjišťuje z těchto pěti kalendářních roků. Pokud ani po tomto prodloužení nemá pět kalendářních roků s výdělků, zjišťuje se průměrný měsíční výdělek z nižšího dosaženého počtu kalendářních roků s výdělků. V případě žalobkyně představuje rozhodné období dobu od roku 1984 do roku 1992. Pět kalendářních let s výdělků představují roky 1989, 1988, 1987, 1986 a 1985. Průměrný měsíční výdělek byl stanoven částkou 4499 Kč, protože se jedná o částku vyšší než 2500 Kč, podléhá tento průměrný měsíční výdělek redukcí podle § 12 odst. 6 zákona č. 100/1988 Sb. Podle tohoto ustanovení převyšuje-li průměrný měsíční výdělek vypočtený podle § 12 odst. 1 až 5 uvedeného zákona částku 2500 Kč, počítá se částka 2500 Kč v plné výši, z částky nad 2500 Kč do 6000 Kč jedna třetina a z částky nad 6000 Kč do 10 000 Kč jedna desetina. K částce nad 10 000 Kč se nepřihlíží. Redukovaný průměrný měsíční výdělek činí tak 3166 Kč. Provedený výpočet vychází z podkladů, které jsou založeny v dávkovém spisu a je z nich zřejmé, že bylo vycházeno z pěti kalendářních let s výdělků a tyto výdělků představují v rozhodném období let 1984 - 1992 pět kalendářních let výdělkově nejlepších. Žalobkyně v žalobě neuvedla, v čem spatřuje konkrétně nesprávnost postupu žalované při nezapočtení doby zaměstnání do osmnácti let věku. Při výpočtu starobního důchodu žalobkyně bylo postupováno shodně jako při výpočtu jejího invalidního důchodu, který jí byl přiznán rozhodnutím žalované ze dne 25. 8. 2005. Toto rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, jak vyplývá z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2006, č. j. 1 Cad 96/2005 - 43, a rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008, č. j. 6 Ads 47/2007 - 71. Městský soud neshledal v postupu žalované pochybení a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., tj. pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a pro vady řízení při zjišťování skutkové podstaty tím, že v řízení před správním orgánem byl porušen zákon v procesních ustanoveních takovým způsobem, že ovlivnil zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí zrušit. Namítá, že napadené soudní rozhodnutí vychází shodně jako rozhodnutí žalované z neúplného osobního listu důchodového zabezpečení a nerespektovalo předložené a stěžovatelkou zdůrazněné údaje, a je následně zcela nesprávné. Osobní list důchodového zabezpečení vykazuje nepřesnosti a chyby, které negativně ovlivnily výpočet invalidního důchodu. V přehledu zaměstnání není zahrnuto období od 1. 4. 1991 do 13. 8. 1993 podle zákona o mimosoudních rehabilitacích v trvání 866 dní. Stěžovatelka je přesvědčena a dovozuje z níže uvedeného nálezu, že doba stanovená v § 24 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. končí až dnem 1. 11. 1994, tj. účinností nálezu Ústavního soudu č. 164/1994 Sb. Do doby zaměstnání je nutno podle názoru stěžovatelky počítat 15 273 dní, což se rovná 41 roku a 306 dnům. Žalovaná i městský soud nesprávně započítaly dobu zaměstnání pouze do 31. 3. 1991. V řízeních stěžovatelka uplatňovala nárok na doplatek důchodu za dobu před 1. 11. 2001, neboť žádost o důchod podala již v roce 1994 neprodleně po vydání nálezu Ústavního soudu, který umožnil uplatnění restitučních nároku včetně oblasti sociální i osobám, které nemají trvalý pobyt na území České republiky. Podle § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nárok nezanikl, neboť po celou tuto dobu probíhalo řízení o důchodu a o skončení pracovněprávního vztahu. Stěžovatelka podala žádost o starobní

důchod již v roce 1993 a již při projednávání této žádosti upozorňovala na skutečnost, že pracovala na pozici vysokoškolského učitele na katedře stavební mechaniky, stavební fakulty ČVÚT. Dále stěžovatelka poukázala na to, že emigrovala z důvodu politické persekuce v roce 1968 do Velké Británie, kde má dodnes trvalý pobyt. V roce 1983 byla nucena kvůli vážné nemoci matky přijet na dlouhodobější návštěvu do Československa. Během této návštěvy onemocněla a byla velmi tvrdě politicky pronásledována. K vycestování do Velké Británie jí nebyly vydány doklady, resp. jí nebylo umožněno, zcela protiprávně, vycestovat. Státní bezpečnost zneužila této situace k vykonstruovaným procesům, zneužila i medicínu a psychiatrii k persekuci stěžovatelky. V letech 1990 a 1991 proběhla její soudní a politická rehabilitace, na konci roku 1990 jí byl poskytnut sociální důchod ve výši 1000 Kč. Jednáním státních orgánů byla stěžovatelce způsobena trvalá invalidita, znemožněno pracovní a společenské uplatnění. Tento postup tehdejšího komunistického režimu se negativně projevuje především ve stanovení hrubého ročního výdělku, neboť v letech 1968 - 1983 stěžovatelka pracovala ve Velké Británii, v následujících letech již pak nemohla pracovat z důvodů shora popsaných. Stěžovatelka je názoru, že je nutno vycházet i z výdělků z období zaměstnání ve Velké Británii nebo je nutno analogicky vycházet ze situace, že kolegyně stěžovatelky dosahují v současné době starobních důchodů ve výši okolo 9000 Kč. Nesprávně byl stanoven i roční výdělek, který byl stanoven jako roční výdělek středoškoláka, nikoliv z průměrného výdělku vysokoškolského pedagoga v rozmezí 105 000 Kč - 108 000 Kč. Rozhodnutí žalované vychází z let 1965 - 1969. Podle stěžovatelky a jejího propočtu by mělo být vycházeno z průměrného výdělku v letech 1989 - 1993. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Především nutno uvést, že námitky stěžovatelky jsou shodné jako její námitky vznesené do rozhodnutí ve věci o přiznání jejího invalidního důchodu (vyjma námitky o době podání žádosti o starobní důchod). Tyto námitky nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a kasační stížnost stěžovatelky směřující proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2006, č. j. 1 Cad 96/2005 - 43, byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008, č. j. 6 Ads 47/2007 - 77. Proti rozsudkům správních soudů obou stupňů a proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka ústavní stížnost, která byla usnesením Ústavního soudu ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 2177/08, odmítnuta. V ústavní stížnosti přitom stěžovatelka znovu opakovala námitky uvedené již v předcházejících soudních řízeních. Ústavní soud v odůvodnění svého rozhodnutí především uvedl, že z obsahu ústavní stížnosti a vyžádaného soudního spisu vyplývá, že veškeré námitky stěžovatelky jsou opakovaně vznášenými námitkami v rovině jednoduchého práva, se kterými se správní soud prvního stupně i Nejvyšší správní soud

dostatečným způsobem ve svých rozhodnutích vypořádaly. Dále bylo uvedeno, že pokud stěžovatelka namítá, že bylo v její věci nesprávně interpretováno ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zde Ústavní soud odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, který konstatoval, že z nálezu Ústavního soudu č. 164/1994 Sb., nelze dovodit, že doba stanovená v § 24 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. končí dnem 1. 11. 1994, tedy účinností tohoto nálezu. Uvedený nález zrušil část ustanovení § 3 odst. 1 a § 3 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., týkajících se trvalého pobytu na území České republiky. Pokud pak Ústavní soud v § 5 odst. 2 a 4 uvedeného zákona zrušil slova „ode dne účinnosti tohoto zákona“, lze to vztahovat pouze k uvedenému § 5, jenž se týká vydání věci, což není případ stěžovatelky, Městský soud v Praze proto v souladu se zákonem shledal správný postup žalované, která započítala stěžovatelce dobu zaměstnání do 31. 3. 1991, tj. do dne účinnosti zákona č. 87/1991 Sb. Takto řádně odůvodněný závěr Nejvyššího správního soudu je podle názoru Ústavního soudu třeba považovat za prvek nezávislého soudního rozhodování, který je zcela v mezích ústavnosti a Ústavní soud mu tak nemá co vytknout. V případě námitky stěžovatelky, že v rozhodnutích žalované ani správních soudů není vzato v úvahu, že je devizovou cizozemkou s trvalým pobytem ve Velké Británii a přechodným pobytem v České republice, stěžovatelka podle Ústavního soudu však neuvádí, jaký negativní důsledek by pro ni tato skutečnost ve vazbě na výši přiznaného invalidního důchodu mohla mít, proto se Ústavní soud touto námitkou stěžovatelky nemohl více zabývat. Ústavní soud uzavřel, že po prostudování vyžádaného spisu nezjistil, že by bylo stěžovatelce nějak bráněno dovolávat se svých práv u obecného soudu. Sama skutečnost, že obecné soudy opřely svoje závěry o právní názor, se kterým stěžovatelka nesouhlasí, nezakládá porušení jejího práva zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud tedy neshledal zákonný důvod k tomu, aby využil svých mimořádných pravomocí, označil napadená rozhodnutí za odporující ústavně zaručeným právům a svým nálezem zasáhl do nezávislého soudního rozhodování.

Závěry uvedené v odůvodnění usnesení Ústavního soudu lze stáhnout i na projednávanou věc. K otázce postupu při výpočtu starobního důchodu pro stanovení průměrného výdělku se městský soud rovněž podrobně vyjádřil v odůvodnění svého rozsudku. Městský soud správně poukázal na to, že postup žalované je v souladu s § 24 odst. 6 zákona č. 87/1991 Sb. a rovněž Nejvyšší správní soud se s takovýmto posouzením věci s městským soudem ztotožňuje. K námitce stěžovatelky, že žádost o důchod podala již v roce 1994, resp. v roce 1993, což je v rozporu s tvrzením žalované, lze uvést, že stěžovatelka nijak nedoložila, že žádost o důchod podávala již v uváděné době.

Z vyložených důvodů byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalované, ač byla v řízení úspěšná, takové právo ze zákona nenáleží.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu